

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

20 май 2010 година *

По дело C-210/09

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Cour administrative d'appel de Nantes (Франция) с акт от 29 декември 2008 г., постъпил в Съда на 10 юни 2009 г., в рамките на производство по дело

Scott SA,

Kimberly Clark SAS, по-рано Kimberly Clark SNC,

срещу

община Орлеан,

* Език на производството: френски.

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н К. Lenaerts, председател на състав, г-н Е. Juhász, г-н G. Arestis, г-н J. Malenovský и г-н Т. von Danwitz (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-н Р. Mengozzi,
секретар: г-н R. Grass,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Scott SA и Kimberly Clark SAS, по-рано Kimberly Clark SNC, от адв. R. Sermier, avocat,

— за община Орлеан, от адв. А. Lyon-Caen, avocat,

— за френското правителство, от г-н G. de Bergues и г-жа В. Beaupère-Manokha, в качеството на представители,

- за полското правителство, от г-н М. Dowgielewicz, в качеството на представител,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н В. Stromsky и г-н L. Flynn, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88] от Договора за ЕО (ОВ L 83, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41).

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Scott SA (наричано по-нататък „Scott“) и Kimberly Clark SAS, по-рано Kimberly Clark SNC (наричано по-нататък „Kimberly Clark“), от една страна, и от друга, община Орлеан по повод редовността на актове за събиране на вземания, издадени от тази община с оглед на възстановяването на държавна помощ, обявена за несъвместима с общия пазар.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

- 3 Тринадесето съображение от Регламент № 659/1999 има следния текст:

„като има предвид, че в случаите на неправомерна помощ, която не е съвместима с Общия пазар, ефективната конкуренция трябва да бъде възстановена; като има предвид, че за тази цел е необходимо помощта, включително лихвите, да бъдат възстановени незабавно; като има предвид, че е подходящо възстановяването да бъде извършено в съответствие с процедурите от националното законодателство; като има предвид, че прилагането на тези процедури не трябва, предотвратявайки незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията, да попречи на възстановяването на ефективната конкуренция; като има предвид, че за да се постигне този резултат, държавите членки трябва да вземат всички необходими мерки, гарантиращи ефективността на решението на Комисията.“

- 4 Член 14 от посочения регламент, озаглавен „Възстановяване на помощ“, гласи:

„1. Когато са взети отрицателни решения в случаи с неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от получателя [...]. Комисията не изисква възстановяване на помощта, ако това противоречи на общ принцип на правото на Общността.

[...]

3. Без това да накърнява разпореждане на Съда на Европейските общности съгласно член [242 ЕО], възстановяването се извършва незабавно и в съответствие с процедурите по националното законодателство на съответната държава членка, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията. За тази цел и в случая на производство пред националните съдилища съответните държави членки предприемат всички необходими стъпки, които са предвидени в съответните им правни системи, включително и временни мерки, без да се засяга правото на Общността“.

Национална правна уредба

- 5 Член 4 от Закон №°2000-321 от 12 април 2000 година относно правата на гражданите в отношенията им с административните органи (JORF от 13 април 2000 г., стр. 5646) предвижда:

„В отношенията си с посочен в член 1 административен орган всяко лице има правото да знае собственото и фамилното име, служебното качество и служебния адрес на служителя, натоварен да проучи неговото искане или да разгледа преписката, която го засяга, като тези данни се посочват в кореспонденцията с лицето. Ако това е оправдано по съображения в интерес на обществената сигурност или на безопасността на хората, се съблюдава анонимност на служителя.

Всяко решение, прието от някой от посочените в член 1 административни органи, съдържа, освен подписа на своя автор, и четливо отбелязване на неговото собствено и фамилно име и служебно качество“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 6 През 1987 г. община Орлеан и департамент Лоаре продават, при преференциални условия, на дружеството Bouton Brochard Scott, чийто правопреемник вече е Scott и чиито дялови участия са притежание на Kimberly Clark, земя, разположена в промишлената зона на La Saussaye в Орлеан. Освен това посочените две административно-териториални единици поемат задължение да изчисляват таксата за отвеждане на отпадъчни води съгласно преференциална тарифа.

- 7 На 12 юли 2000 г. Комисията приема Решение 2002/14/ЕО относно държавната помощ, приведена в действие от Франция в полза на Scott Paper SA/Kimberly-Clark (ОВ L 12, 2002 г., стр. 1), с което се обявява за несъвместима с общия пазар държавната помощ под формата на преференциална цена за земя и преференциална тарифа за таксата за отвеждане на отпадъчни води. Член 2 от това решение гласи:

„1. Франция взема всички необходими мерки за възстановяване от получателя на посочената в член 1 и вече предоставена му незаконосъобразно помощ.

2. Възстановяването се извършва без забавяне и в съответствие с процедурите по националното законодателство, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на настоящото решение. [...]“

- 8 Scott и департамент Лоаре подават жалби срещу Решение 2002/14, които се отнасят само до искането за възстановяване, свързано с предоставената помощ под формата на преференциална цена на разглежданата земя. Следователно това решение в частта относно държавната помощ, предоставена под формата на преференциална тарифа за таксата за отвеждане на отпадъчни води, която е единствената разглеждана по настоящото дело помощ, не е предмет на обжалване пред съдилищата на Европейския съюз.

- 9 С цел възстановяване на помощта, предоставена под формата на преференциална тарифа за таксата за отвеждане на отпадъчни води, на 5 декември 2001 г. община Орлеан издава трите акта за събиране на вземания, които са предмет на спора по главното производство (наричани по-нататък „разглежданите актове за събиране на вземания“). Върху тях са поставени печати на кметството и подпис и е отбелязано „за кмета — упълномощеният заместник“, но не е упоменато нито в коя област кметът е делегирал правомощия на заместника си, подписал посочените актове, нито собственото и фамилното име на последния.
- 10 Разглежданите актове за събиране на вземания са обжалвани от Scott и Kimberly Clark пред Tribunal administratif d'Orléans [административен съд на Орлеан].
- 11 С оглед на автоматичното суспензивно действие на подобни жалби в съответствие с националното законодателство, а именно член L. 1617-5, параграф 1, втора алинея от Code général des collectivités territoriales [Общ кодекс на административно-териториалните единици], изпълнението на посочените актове за събиране на вземания се спира и първоначално те не са приведени в изпълнение.
- 12 Междувременно с Решение на Съда от 5 октомври 2006 г. по дело Комисия/Франция (С-232/05, Recueil, стр. I-10071) Френската република е осъдена за неизпълнение на задълженията ѝ както по член 249, четвърта алинея ЕО, така и по членове 2 и 3 от Решение 2002/14. В точка 53 от посоченото решение Съдът установява по-специално, че суспензивното действие на жалбите срещу актовете за събиране на вземания, издадени за възстановяване на недължимо получената помощ, съставлява процедура, която не отговаря на предвидените в член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 условия и поради това нормата, която предвижда подобно суспензивно действие, не е трябвало да се прилага.
- 13 На 9 януари 2007 г. Tribunal administratif d'Orléans [Административен съд, Орлеан] отхвърля подадените пред него жалби от Scott и Kimberly Clark, вследствие на което на 7 февруари 2007 г. те възстановяват главницата на помощта, от която са се ползвали неправомерно.

- 14 На 8 март 2007 г. Scott и Kimberly Clark подават въззивна жалба срещу това решение пред Cour administrative d'appel de Nantes [Апелативен административен съд, Нант], в подкрепа на която изтъкват по-специално правно основание, изведено от неспазването на член 4 от Закон № 2000-321, като посочват, че са нарушени разпоредбите на втора алинея от този член, тъй като в разглежданите актове за събиране на вземания не са посочени собственото и фамилното име на лицето, което ги е подписало.

- 15 На 8 декември 2008 г. Scott и Kimberly Clark възстановяват лихвите върху помощта, от която са се ползвали за периода 1990 г.—1 юни 2008 г., а на 24 март 2009 г. те заплащат лихвите върху помощта за периода 1 юни 2008 г.—8 декември 2008 г.

- 16 Установявайки, че разглежданите актове за събиране на вземания не отговарят на формалните изисквания, предвидени в член 4 от Закон № 2000-321, и че това нарушение може да доведе до отмяната на тези актове, запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно това дали тяхната отмяна поради неспазване на формата е съвместима с разпоредбите на член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999.

- 17 При тези условия Cour administrative d'appel de Nantes решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Може ли с евентуалната отмяна от френския административен съд на актове за събиране на вземания, издадени за възстановяване на помощите, обявени на 12 юли 2000 г. от Комисията на Европейските общности за несъвместими с общия пазар, поради нарушение на законодателните разпоредби относно формата на посочените актове, предвид възможността на компетентния административен орган да отстрани порока на тези решения, да се попречи на незабавното и ефективно изпълнение на Решение [2002/14] в нарушение на член 14, параграф 3 от Регламент [№ 659/1999]?“

По преюдициалния въпрос

- 18 С въпроса си запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска националният съд да отменя поради неспазване на формата актове за събиране на вземания, издадени за възстановяване на разглежданата по главното производство държавна помощ, предвид възможността компетентният административен орган да отстрани порока им.
- 19 В делото по главното производство актовете за събиране на вземания са били издадени с цел да се осигури изпълнението на Решение 2002/14. Съгласно член 2 от това решение Френската република е длъжна, в приложение на член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999, да вземе всички необходими мерки за възстановяване от дружествата получатели на незаконосъобразно предоставените им помощи, като се уточнява, че възстановяването трябва да се извърши без забавяне съгласно процедурите по националното законодателство, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на посоченото решение.
- 20 Както Съдът е приел в точка 49 от Решение по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 е израз на изискванията на принципа на ефективност, утвърден по-рано в съдебната практика (вж. Решение от 2 февруари 1989 г. по дело Комисия/Германия, 94/87, Recueil, стр. 175, точка 12, Решение от 20 март 1997 г. по дело Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, стр. I-1591, точка 24 и Решение от 12 декември 2002 г. по дело Комисия/Германия, C-209/00, Recueil, стр. I-11695, точки 32—34), и следователно тази съдебна практика се оказва релевантна във връзка с прилагането на посочената разпоредба.
- 21 В съответствие с този принцип на ефективност — както той е конкретизиран в областта на държавните помощи от постоянната съдебна практика — държавна членка, която съгласно решение на Комисията е длъжна да възстанови незаконосъобразни помощи, е свободна да избере средствата за изпълнение на това задължение, при условие че избраните мерки не накърняват обхвата и ефективността на правото на Съюза (вж. в този смисъл, Решение по дело Alcan Deutschland, посочено по-горе, точка 24, Решение от 12 декември 2002 г. по дело

Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 34, и Решение от 7 юли 2009 г. по дело Комисия/Гърция, C-369/07, Сборник, стр. I-5703, точка 67).

- 22 Държава членка може да изпълни подобно задължение за възстановяване само ако мерките, които приема, са годни да възстановят нормалните условия на конкуренция, нарушени с отпускането на незаконосъобразната помощ, чието възстановяване е разпоредено с решение на Комисията (вж. в този смисъл Решение от 12 декември 2002 г. по дело Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 35).
- 23 В конкретния случай, както посочва френското правителство в писменото си становище, член 4 от Закон № 2000-321 има за цел да увеличи административната прозрачност посредством премахването на анонимността в отношенията между административните органи и гражданите, както и да позволи да се провери дали административното решение е било прието от компетентен орган. Както е видно от преюдициалното запитване, запитващата юрисдикция счита, че разглежданите актове за събиране на вземания нарушават разпоредбите на посочения член 4 и следователно трябва да бъдат отменени на това основание.
- 24 Поради това следва да се провери дали прилагането на разглежданите национални разпоредби, като се вземе предвид общият контекст на националното право, в който те са включени (вж. в този смисъл Решение от 14 декември 1995 г. по дело Peterbroeck, C-312/93, Recueil, стр. I-4599, точка 14, Решение по дело Van Schijndel и Van Veen, C-430/93 и C-431/93, Recueil, стр. I-4705, точка 19, както и Решение от 7 юни 2007 г. по дело Van der Weerd и др., C-222/05—C-225/05, Сборник, стр. I-4233, точка 33), се оказва несъвместимо с предвиденото в член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 изискване за незабавно и ефективно възстановяване на помощта, тълкувано в светлината на насоките, произтичащи от посочената в точки 21 и 22 от настоящото решение съдебна практика.

- 25 В това отношение следва да се посочи в самото начало, че контролът от националния съд на законосъобразността от гледна точка на изискванията за форма на акт за събиране на вземания, издаден с оглед на възстановяване на незаконосъобразна държавна помощ, и евентуалната отмяна на този акт поради неспазване на произтичащите от член 4 от Закон № 2000-321 изисквания трябва да бъдат считани просто за еманация на принципа на ефективна съдебна защита, който съгласно постоянната съдебна практика на Съда представлява основен принцип на правото на Съюза (вж. Решение от 13 март 2007 г. по дело Unibet, C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 37 и посочената съдебна практика).
- 26 Поради това, макар самата отмяна на акт за събиране на вземания да не може да бъде оспорена, е важно да се подчертае, че подобна отмяна по принцип би могла да създаде в полза на спечелилия делото получател на помощта правото да иска, на основание националното законодателство, да му бъдат изплатени отново сумите, които съответстват на вече възстановената помощ, и поради това тази евентуална последица следва да бъде преценена с оглед на установените в член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 задължения.
- 27 В това отношение е важно да се посочи, че съгласно самия текст на преюдициалния въпрос компетентният орган, от който изхождат разглежданите актове за събиране на вземания, е оправомощен да отстрани порока във формата на посочените актове, като подобно правомощие позволява да се направи извод, че отмяната на разглежданите актове за събиране на вземания не води непременно до връщане на съответните дружества на сумите, които те са изплатили в изпълнение на тези актове. Освен това френското правителство и Комисията са посочили в писмените си становища, че френското право разполага с необходимите инструменти, за да бъде избегната възможността отмяната на акт за събиране на вземане да доведе автоматично до незабавното връщане на задълженото лице на сумата, заплатена от него в изпълнение на този акт. Така компетентният орган би могъл да отстрани порока във формата на тези актове, без да е длъжен да връща на жалбоподателите по главното производство — дори само временно — възстановените от тях суми в изпълнение на посочените актове.

- 28 Що се отнася до прилагането на тези инструменти от компетентния орган или от националния съд, следва да се напомни, че съгласно член 14, параграф 3, второ изречение от Регламент № 659/1999 в случай на производство пред националните съдилища съответните държави членки предприемат всички необходими стъпки, които са предвидени в съответните им правни системи, включително и временни мерки, за да гарантират незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията.
- 29 На това основание компетентният орган и националната юрисдикция по-специално са длъжни, по силата на посочения член 14, параграф 3, да гарантират пълната ефективност на решението, с което е разпоредено възстановяването на неправомерната помощ, и да достигнат до разрешение в съответствие с целта на разглежданото решение, а именно да се гарантира, че получателят на помощта няма да разполага, дори само временно, със средства в размер на вече възстановената помощ.
- 30 Ако по силата на националното право отстраняването на порока на разглежданите актове за събиране на вземания се осъществи при условия, които гарантират, че вече възстановената помощ няма да бъде, дори само временно, изплатена отново на получателите ѝ при отмяна на тези актове от запитващата юрисдикция, подобна отмяна не би имала реални последици за прилагането на Решение 2002/14. В действителност тези получатели не биха разполагали, дори временно, със суми, съответстващи на вече възстановената от тях помощ, така че би било запазено действието на лишаването им от неоснователно конкурентно предимство, каквото би произтекло от връщането на тези суми. При тези условия сама по себе си отмяната на разглежданите актове за събиране на вземания не би създавала пречка за незабавното и ефективно изпълнение на посоченото решение, което се изисква съгласно член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999.
- 31 Ако обаче отмяната на разглежданите актове за събиране на вземания води, дори само временно, до връщане на вече възстановената помощ на получателите ѝ, последните биха разполагали отново със сумите от обявените за несъвместими с общия пазар помощи и биха се ползвали от неоснователното конкурентно предимство, което следва от посочените помощи. Така би било застрашено незабавното и трайно възстановяване на предходното положение и би било възстановено неоснователното конкурентно предимство в полза на жалбоподателите по главното производство.

- 32 Подобна последица би била несъвместима с Решение 2002/14, което разпорежда възстановяването на неправомерната помощ и налага произтичащите от това задължения съгласно член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999.
- 33 С оглед на гореизложеното на поставения въпрос следва да се отговори, че член 14, параграф 3 от Регламент № 659/1999 трябва да се тълкува в смисъл, че когато сумите, съответстващи на разглежданата помощ, вече са били възстановени, допуска националният съд да отмени поради порок във формата актовете за събиране на вземания, издадени с оглед на възстановяване на незаконосъобразната държавна помощ, когато националното законодателство осигурява възможност за отстраняване на този порок във формата. В замяна на това посочената разпорежба не допуска тези суми да бъдат отново изплатени — дори само временно — на получателя на разглежданата помощ.

По съдебните разноски

- 34 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88] от Договора за ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че когато сумите в размер на разглежданата помощ вече са били възстановени, допуска

националният съд да отмени поради порок във формата актове за събиране на вземания, издадени с оглед на възстановяване на незаконосъобразната държавна помощ, когато националното законодателство осигурява възможност за отстраняване на този порок във формата. В замяна на това посочената разпоредба не допуска тези суми да бъдат отново изплатени — дори само временно — на получателя на разглежданата помощ.

Подписи